

12. Avtonomije narodov v Turčiji in prosta pot skozi Dardanele.

13. Neodvisna poljska država s pokrajini, kjer živijo Poljaki. Svobodni dostop do morja.

14. Ustanovitev zveze narodov.

Wilsonov februarski govor.

1. Končne pogodbe morajo odgovarjati pravičnosti ter morajo jamčiti trajen mir.

2. Narodi in provincije ne smejo biti več igrača držav. Igro za ravnovesje moči je za vselej diskreditirani.

3. Vsak spor glede ozemlja se mora rešiti v interesu in v prid dotičnega prebivalstva.

4. Vse jasne narodne zahteve se morajo v najširšem okviru vpoštevati.

Wilson o ustanovitvi zveze narodov.

1. Nepristranska pravičnost brez razlike na vse. Nobenih stopenj v pravičnosti.

2. Skupni interes gre nad posebne interese.

3. V rodbini zveze narodov ni posebnih zvez, pogodb in dogovorov.

4. Nobenih samopašnih gospodarskih kombinacij v zvezi narodov v svrhu discipline in kontrole.

5. Javnost vseh mednarodnih pogodb.

Mirovni korak Nemčije.

K.-B. Berlin, 6. oktobra. Nota, katere se je poslala potom švicarske vlade Wilsonu, se glasi: Nemška vlada prosi predsednika ameriških Združenih držav, da prevzame obnovitev miru, obvesti o tej prošnji vse vojujoče se države in jih povabi, naj pošljejo odpisance, da se prično pogajanja. Za temelj mirovnih pogajanj sprejema program, katerega je sestavil predsednik ameriških Združenih držav v svoji poslanici kongresu 8. januarja 1918 in v svojih poznejših izjavah, posebno v govoru 27. septembra. Da se za brani nadaljevanje preliivanja krvi, prosi nemška vlada, naj se privede precej do sklepa o premirju na suhem, na vodi in v zraku.

Maks, princ Badenski, državni kancler.

Cesar Viljem armadi in mornarici.

K.-B. Berlin, 5. oktobra. Cesar Viljem je poslal nemški armadi in mornarici sledeči odlok:

Sovražnik naskakuje že mesece s silnimi napori, skoraj brez odmora, vaše črte. V večtedenski borbi, črez miru, ste morali vztrajati in kljubovati po številu premočnemu sovražniku. Veličina vaše naloge je v Vaši nalogi, katero izpolnujete. Čete vseh nemških plemen spolnujejo svojo dolžnost in branijo na tujih tleh junaško domovino.

Trdo je stališče moje mornarice, da se uveljavlja nasproti združenim sovražnim pomorskim silam in podpira z neutrudljivim delom armado v njenem težkem boju. Ponosno in z občudovanjem gleda domovina na dejanja armade in mornarice. Izražam Vam svojo in domovine zahvalo. V najtežji borbi se je porušila macedonska fronta. Vaša fronta je in ostane nezrušljiva.

V sporazumu z našimi zavezniki sem se odločil, da še enkrat ponudim mir; roko pa bomo dali le častnemu miru; to smo dolžni junakom, ki so pustili življenje domovini, to smo dolžni svojim otrokom. Če bo orožje počivalo, se še ne ve. Do takrat ne smemo opešati. Kakor doslej, moramo vse sile postaviti, da kljubujemo neutrudljivo navalu sovražnika. Ura je resna, toda zaupač na našo moč in na milostno božjo pomoč se čutimo dovolj močne, da branimo svojo ljubljeno domovino.

Program nove nemške vlade.

K.-B. Berlin, 5. oktobra. „Berliner Tagblatt“ poroča, da obsega program večinskih strank, ki tvori temelj politiki vlade, sledeče besedilo:

1. Še vedno obstoja neomejeno pripoznavanje sklepa državnega zbora z dne 19. julija 1917. leta, kakor je bilo dano v odgovoru državne vlade na papeževo noto dne 31. avgusta 1917. leta.

2. Pripravljenost, pristopiti zvezi narodov na sledečih temeljih: Zveza narodov obsega vse države in vse narode na temelju enakopravnosti vseh narodov. Njen namen je, zagotoviti trajen mir, neodvisen obstoj in svoboden gospodarski razvoj vseh ljudstev. Zveza narodov varuje z vseni svojimi sredstvi moči vse države, ki jih pristopijo, s tem, da priznava njihovo posestno stanje in pravice, katere jim daje zveza ter izključujejo nasprotujoče si pogodbe. Podlaga za zvezo narodov je: obsežna izpolnitev mednarodnega prava, medsebojna dolžnost, predložiti vsak razpor, ki ga ni mogoče diplomatičnim potom rešiti, mirovni obravnavi, svoboda morja, vsestranska in istočasna razorožba na suhem in na morju, jamstvo za razobeden, gospodarski in osebnopravni promet med narodi, mednarodni ustroj socialne postavodaje in delavskega varstva.

3. Izjava, da se Belgija zopet upostavi in sporazum o odškodnini.

4. Dosedaj sklenjene mirovne pogodbe ne smejo tvoriti nikake ovire za splošni mirovni sporazum. V Baltiku, v Litaviji in na Poljskem naj se takoj ustvarijo ljudska zastopstva na široki podlagi. Te države, v katerih naj se takoj upelja civilna uprava, naj uredijo svoje ustave in odnašajo do sosednjih držav.

5. Alzacija Loteringija naj bo samostojna zvezna država s popolno avtonomijo, kar odgovarja željam alzaško-lotarinškega ljudskega zastopstva.

6. Na Pruskom naj se vpelje takoj volilna preosnova. Enake preosnove naj se vpeljajo v drugih zveznih državah.

7. Enotnost državne uprave, iz parlamenta naj se pokličejo poslanci kot vladni zastopniki, da izpeljejo enotno državno politiko. Varuje naj se strogo ustavna odgovornost, odstranijo naj se vse vojaške naprave in njihov politični vpliv.

8. V varstvo osebne svobode shodnega prava in tiska naj se precej spremene določila o oblegovalnem stanju, cenzura naj se omeji na vprašanja razmer do drugih držav, vojne strategije in taktike, premikanja čet, izdelovanja vojnega blaga, ustanovitve političnega kontrolnega mesta za vse ukrepe, ki so se temeljem oblegovalnega stana izdali.

Neutrarno posredovanje za mir.

Genf, 6. oktobra. Govorice o nevtralnem posredovanju za mir so dobile v zadnjih urah novo podlago. Po zasebnih verzijah stajta Holandska in Švica na čelu te akcije, ki je bila že zdavnaj pripravljena, pa je vsled Burianovega mirovnega koraka dobila nov impulz. Švicarski listi obstojajo pri tem, da bo neki papežev razglaz započel mirovni korak nevtralecev. V zveznem svetu ni mogoče dobiti nikake izjave o teh govoricah. Neutranci so se, kakor pravijo imenovani zasebni viri, zjedini. Da se sklicujejo na Wilsona in opozore na to, da sedanja vojna ni s stališča entente več defenzivna vojna, ker so se osrednje države izjavile za koncesije glede zasedenega ozemlja in ni nobena ententna država več v nevarnosti.

Konec vojne o božiču.

Kopenhagen, 6. oktobra. Publicist Charles Russel, ki se je vrnil iz Italije, pripoveduje, kakor poroča „Temps“, da tudi v Italiji prevladuje mnenje, da bo mir skenjen do božiča.

Bolgarski kralj Ferdinand odstopil.

Sofija, 4. oktobra. Kralj Ferdinand je včeraj za korist kraljeviča Borisa odstopil. Kralj Boris je vlado nastopil.

Budimpešta, 5. oktobra. Bolgarski kralj je dospel v spremstvu princa Cirila v dvornem vlaku v Budimpešto, kjer je stal vlak pol drugo uro na postaji. Ko so kralju predložili avstrijske in ogrske liste, se je začel jokati zaradi očitane nezvestobe s strani

nekdanjih zaveznikov. Rekel je, da tedaj sklenil zaslužil, marveč da stoji popolnoma na strani centralnih držav. Kralj je silno razočaran. Kralj Ferdinand in spremljajoči ga dostojstveniki so bili v ogrskih uniformah in imeli avstrijska odlikovanja v znak, da so se nekoč zvesti svojim zaveznikom.

Slovo bivšega bolgarskega kralja. — Democrazija bolgarske armade.

K.-B. Sofija, 4. okt. (Bolgarska javna agentura.) Predno je kralj podpisal povedno listino, je sprejel povrsti vodilne strank, ki so vsi odobrvali njegov sklep, se odpove prestolu. Kralj Ferdinand je čez zapustil Bolgarijo. Z veliko radostjo zdravljajo novega kralja in mu prinesejo ovacije. Kralj Boris je podpisal svoj ukaz, s katerim se odreja demobilizacija bolgarske vlade.

Bivši bolgarski kralj na Dunaju.

Dunaj, 4. oktobra. Bivši bolgarski kralj Ferdinand je dospel s svojima hčerama na Dunaju.

Pogoji bolgarskega premirja.

Sofija, 4. oktobra. Poluradni list „Porec“ objavlja naslednje pogoje premirja:

1. Bolgarija opusti vse ozemlje, ki je bilo pred vojsko srbska in grška last.

2. V ozemlju, ki so, kakor n. pr. Srbi, zasedeni od ententinih čet, pride do bolgarske uprave.

3. Bolgarija demobilizira vso armado, vzemši tri divizije in štiri konjeniške polke, ki bodo varovali Dobrudžo in vzhodno mejo.

4. Orožje in vojni material demobilizirane armade shranijo bolgarske oblasti v prisotnosti mednarodne komisije.

5. Deli bolgarske armade, ki so bili v trenutku, ko se je 29. septembra podpisalo premirje, zahodno od Skoplja in so bili ta trenutki odrezani, položijo orožje in bodo za sedem dni pridržani.

6. Nemčija in Avstrija-Ogrska umakne v roku štirih tednov svoje čete in vojaške garnizije iz Bolgarije. Tekom istega roka zapustijo Bolgarijo tudi diplomatski in konzularni zastopniki osrednjih velesil, kakor tudi nemški, avstrijski in ogrski državljani.

Proti Budapestu!

Genf, 7. oktobra. General Franchet d'Espèray poveljnik orijentske sovražne armade je izjavil: Svoje vojaške operacije smo jih ustavili proti Bolgariji, bomo v vsakem silo nadaljevali proti Avstro-Ogrski in upamo, da tudi z enakim uspehom. Naše čete bodo prodirale proti Budapestu. Udeležiti se hočejo zmagovalnega pohoda srbskih čet. Naše rezerve so še čisto nedotaknjene.

Govor nemškega državnega kanclerja.

Berlin, 5. oktobra.

V današnji seji državnega zbora je pregovoril novi nemški državni kancler Maks Badenski ter je razvijal svoj program. Naglašal je, da je to program zaveznikov in vsega nemškega naroda. Odgovornost, ki je je prevzel, mu olajšuje dejstvo, da so v novi vladi prišli do najvišjih mest v državi tudi merodajni zaupniki delavstva. To mu je jamstvo, da ima vlada zaupanje najširših mas.

Mirovni program nove vlade.

Program nove vlade in večinskih strank je razviden iz odgovora prejšnje vlade na papeževo noto z dne 1. avgusta 1917 in iz sklepa državnega zbora z dne 19. julija 1917. Obenem je vlada pripravljena pridružiti se zvezi narodov na podlagi enakopravnosti, rešiti belgijsko vprašanje v popolni obnovitvi Belgije, zlasti njene neodvisnosti in teritorialne nedotakljivosti. Tudi je pripravljena

priti po sporazuma glede odškodnin. Do sedaj sklenjene mirovne pogodbe naj ne tvorijo ovire za splošen mir. V Baltskih deželah v Litevski in na Poljskem naj se v kratkem na široki podlagi ustanove ljudski zastopi.

Notronja politika.

Voditelji večinskih strank so vstopili v vlado kot posvetovalci. Važno je, da stoje člani novega državnega vodstva na stališču pravičnega miru, neodvisno od vojnega položaja in da so to svoje stališče javno izpovedali v času, ko je stala Nemčija na višku svojih vojaških uspehov. Kanceler izraža prepričanje, da se v mirnih časih ne bo mogla ustvariti zopet vlada, ki se ne bo opirala na državni zbor in ne vzela vodilnih moči iz državnega zbora. Hitro in popolno se mora izpolniti tudi na Pruskem demokratična volilna pravica. Tudi druge zvezne države bodo sledile pruskemu vzgledu. Nemška vlada bo delovala na to, da se sprejmejo v mirovne pogodbe predpisi o varstvu delavcev, o delavskem zavarovanju, o preskrbi delavcev v slučaju boleznih nezgod in invalidnosti.

Več kot štiri leta krvave borbe proti svetu številno premočnih sovražnikov leže za nami, leta polna najtežjih bojev in bolečih žrtve. Vsak izmed nas nosi svoje brazgotine, premogi odprte rane, bodisi na dnu duše, bodisi na svojem telesu. Kljub temu je naše srce močno in polno zaupanja v našo moč, čast in svobodo ter hoče prinesti za potomce še težje žrtve, če bi bilo to treba.

Na zapadu divja že mesece ena sama strašna krvava bitka. Vsled brezprimernega junaštva naše armade je fronta nezlomljena. Zato gledamo z zaupanjem v bodočnost. Iz istega vzroka pa je naša dolžnost, da dobimo gotovost, da se krvava borba ne bo zavlekla niti za en dan preko trenutka, ko se nam zdi konec vojne mogoč na način, da naša čast ne trpi. Zato tudi nisem čakal do današnjega dne ter sem dejansko storil korake za pospešitev mirovne misli.

Penudba Ameriki.

Sporazumno z merodajnimi krogi in z zavezniki sem v noči 5. oktobra s posredovanjem Švice poslal predsedniku Zedinjenih držav ameriških noto, v kateri ga prosim, da naj preskrbi za dosego miru in da v to svrhu stopi v zvezo z vsemi bojujočimi se državami. Nota dospe še danes ali jutri v Washington. Naslovljena je na predsednika Zedinjenih držav, ker je 8. januarja in 27. septembra t. l. postavil program za splošni mir, ki ga moremo sprejeti kot podlago za pogajanja. Hočem pošten in trajen mir za vse človeštvo. Tak mir bo obenem najboljša obramba naše domovine. Zato z ozirom na mir ne vidim razločka med narodnimi in mednarodnimi dolžnostmi. Vseh dolžnost pa je, da vsi udeleženci priznajo te dolžnosti kot obvezne in se jih drže. Nemčija bo trdno odločena in edina tako v stremljenju po poštenem miru, ki odklanja vsako samopašno kršenje tujih pravic, kakor tudi v končni borbi na življenje in smrt, če bi odgovor na našo noto pri sovražnikih narekovala volja nas uničiti. Kanceler izreka upanje, da bo predsednik Wilson ugodno odgovoril.

Vojna.

Berat izpraznjen.

Avstrijsko uradno poročilo od četrtka.

K.-B. Dunaj, 3. oktobra. Uradno se danes razglša:

Na severnem robu Monte Tomba uspešni boji v prednjem polju.

V Albaniji vzeli smo, od dogodkov na bolgarski fronti prisiljeni, naše divizije nazaj. Berat prišel je s tem brez boja v sovražne roke.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od četrtka.

K.-B. Berlin, 3. oktobra (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armadne skupine prestolonaslednika Rupprechta in generalobersta von Boehn. V Flandriji so bili sovražni napadi severno od Stadena, severozapadno in zapadno od Rosselaete zavrnjeni. Pri tem smo napravili kakih 200 vjetih. Ravnotako izjalovili so se zvečer delni napadi sovražnika obojestransko ceste Yper-Menin. Armentieres in Lens sta bila v noči od 1. na 2. oktobra brez boja zasedena. Sovražnik je v poteku dneva deloma po močni artiljerijski pripravi na zapuščene postojanke sledil. — Pred Cambrai miren dan. Delni napadi sovražnika iz nižine Schelde pri in južno-vzhodno Rumilly zavrnjeni. Močnejši napadi in sunki proti našim novim črtam severno in južno od St. Quentina.

Armadna skupina nemškega prestolonaslednika. Južno-zapadno od Anizy-le Chateau in severno od Filain in odbili smo delne napade nasprotnika. Boji v prednjem polju pred našimi novimi črtami severno-zapadno od Reimsa. Sovražnik stal je tukaj zvečer v črti Chandardes-Cornicy in pred Aisne-Kanalom.

V Champagni nadaljeval je Francoz z svojimi močnimi silami svoje napade severno Suippesa proti St. Marie-a-Py kakor med Somme in Montois. Krajevni vlemi južno Orfeula so bili v protisunku zmanjšani. Na ostali fronti izjalovili so se napadi pred našimi črtami. Tudi obojestransko Aisne in v Argonih ostali so delni napadi sovražnika brez uspeha.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od petka.

K.-B. Dunaj, 4. oktobra. Uradno se danes razglša:

Po artiljeriji podprani napad italijanskih naskakovalnih čet na dele pozicij v Judikariji se je ponesrečil z ognjem ročnih granat naših posadk.

Albansko bojišče. Preložitve naše bojne fronte v ozadje se izvršuje po načrtu in ne da bi nas motil sovražnik, da prodira za nami. Dne 2. oktobra je okoli 30 enot sovražnih podmorskih sil in večje število sovražnih letal dve uri bombardiralo pristanišče v Durazzu. Stvarna škoda je nepomembna. Poskus sovražnika vdreti s torpednimi in brezvoznimi čolni v pristanišče se je ponesrečilo ob obrambi braniteljev na suhem in lastnih pomorskih vojnihi sil, pri čemur smo potopili en brzovozni čoln.

Šef generalštaba.

Besni napadi ob siegfried-fronti se nadaljujejo.

Nemško uradno poročilo od petka.

K.-B. Berlin, 4. oktobra. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armadna skupina prestolonaslednika Rupprechta. Sovražnik je na Flandrijskem napadel z močnimi silami Hoogledo in Rousselaere. Na obeh straneh Rousselaere je vdrl v naše črte Bavarke in porenske čete so ga z junaškim protisunkom vrgle nazaj in napravile pri tej priliki približno 100 vjetnikov. — Pred Cambrajem nič novega. Delni boji so se bili južno od Aubenchela in pri Provilli, iz katerih so privedli 70 vjetnikov.

Armadna skupina generalobersta v. Boehn. Anglež je na široki fronti med Chateletom in severno od St. Quentina iznova pričel enotni predorni poskus. Sovražniku se je poročilo, da je s prvim navalom vzel Le Chatelet, izvedel sunek do Beaurevoir-a in Montrehaina in vdrl v Sequehart. Na obeh straneh Le Chateleta smo sovražnika zopet vrgli v njegove izpadne postojanske in čez nje. Deli rezervnih polkov št. 90 in 27 pod majorjem Boder, ritmijstvom baronom v. Langenheim in oberlajtnantom

Steuner, kakor tudi baterije 2. gardnega F.A.-R. in F.A.-R. 298 so se ob tej priliki posebno odlikovali. Beaurevoir smo zopet vzeli; obkoljevalno izvedeni napad saških, porenskih in borenskih bataljonov pridobil nam je zopet Montrehain. Sequehart je ostal sovražniku pri boju, ki se je bil z menjajočo se srčo. Močnemu ognju južno od St. Quentina so sledili zvečer močni sovražni napadi, ki so se izjalovili pred našimi črtami.

Armadna skupina nemškega prestolonaslednika. Na pobočju in na strminah Chemina des Dames so trajali lju-ti boji prednjih straž tudi včeraj. Močnejši napad Italijanov smo odbili. — Na novi fronti Aisne in prekopa severno-zapadno Reimsa smo povsod v bojnem stiku s sovražnikom. — Francoz je napadel v Champagni deloma s svežimi francoskimi in ameriški divizijami med Suippesom in Aisno. Pričetkom bitke vzhodno od Suippesa pri St. Maria-a-Py v boju stoječi westfalski in lovski regimenti so včeraj tudi tu odbili vse sovražne napade in vjeli nad 100 vjetnikov. — Severno od Somme Py se je posrečilo sovražniku, da se je ustalil na grebenu med St. Etienom in Sommo-Py na „Beli Gori“ (Blanc Mont) in na vrhu Medeah. Sovražnika smo vrgli s protinapadom čez višine. Mala francoska gnezda so ostala. Na fronti med Orfeuilom in Aisno se omagali sovražnikovi napadi pred našo črto. Posebno silni boji so se ob tej priliki razvili od Linya in jugozapadno od Monthoisa. Polki garde iz dežele ob Renu in iz Bavarske so sovražnika tam popolnoma odbili. Skupno z bavarskimi pionirji smo sovražniku, ki je vdrl v Challengrange, kraj zopet iztrgali. Izjalovili so se tudi zvečer ponovljeni napadi. — Odbili smo ljute sovražnikove delne napade med Aisno in Argonskim gozdom. — Včeraj smo sestrelili 35 sovražnih letal in sedem pritrjenih zrakoplovov. Lajtnant Jakobs izvojeval je svojo 35., vicefeldvebel Dörr svojo 30. zračno zmago.

Prvi generalkvartirnojster
Ludendorff.

Avstrijsko uradno poročilo od sobote.

K.-B. Dunaj, 5. oktobra. Uradno se danes razglša:

Italijansko bojišče. Na benečanski fronti oživeli so boji znatno. Južno Asiaga in na Montu Pertica vrinili so sovražni oddelki v naše predajšnje črte. Bili so v protisunku vrženi. Severo-vzhodno Monte Pertica iztrgali smo Italijanom v izboljšanje našega tamošnjega vojnega položaja Pez-pozicijo. Deli bosno-hercegovskega inf. reg. št. 5 vzeli so v bridkih bližinskih bojih italijanske obrambene naprave in so odbili v zasedenih jarkih tri močne protinapade. Poleg močnih krvavih žrtve izgubil je sovražnik 6 oficirjev in 170 mož kot vjete. Zaplenilo se je 18 strojnih pušk in mnogoštevilno vojnega orodja. V enakem času pripeljale so naše patrulje iz sovražnih pozicij na Col del Orso vjete.

Balkansko bojišče. V Albaniji nobeno večje bojno podjetje. Pri Branje sunili so srbski oddelki na naše prednje čete.

Šef generalštaba.

Nemško uradno poročilo od sobote.

K.-B. Berlin, 5. oktobra. Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armadna skupina prestolonaslednika Rupprechta. Na Flandrijskem smo odbili ponovljene sovražnikove napade proti Hoogledu in Rousselaere. Proti našim črtam vzhodno od Armentieresa je zasledoval sovražnik čez Bois Grenier, Fournes, Wingles kakor tudi čez železnico vzhodno od Lensa. Pod Cambrajem je od časa do časa oživilo delovanje artiljerije.

Armadna skupina generalobersta von Boehn. Anglež je nadaljeval na obeh straneh Le Cateleta svoje močne napade in je vzel Le Catelet. Višine severno od mesta in pa vzhodno od njega držimo. Sovražnika, ki